

GasTerra

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord van de bestuurder	4
Voorwoord van de bestuurder	5
GasTerra	7
Over GasTerra	8
GasTerra en de omgeving	9
Ontwikkelingen	10
In dialoog met onze omgeving	12
Samenvatting resultaten	14
Samenvatting resultaten	15
Toelichting resultaten	15
Economische prestatie	17
Rol van GasTerra in de gasmarkt	19
Duurzame inzetbaarheid	20
Governance	21
Governance	22
Verslag van de Raad van Commissarissen	22
Bestuursgegevens	25
Corporate Governance	25
Risicomanagement	29
Risicomanagement	30
Jaarrekening	32
Jaarrekening	33
Overige gegevens	34
Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming	35

Achtergrondinformatie	36
Over dit verslag	37
Feiten en cijfers	38
Begrippenlijst	41
Voorgaande jaren	43
Contact	44
English version	45
Gedeponeerde verslag	46

Voorwoord van de bestuurder

(Foto: C. Sparidaens)

Verlengde afbouw en relatieve rust in de gasmarkt

Ook 2023 was voor GasTerra een bijzonder en enerverend jaar. Startend met uitzonderlijk hoge energieprijzen, ingrijpende geopolitieke conflicten, met grote onrust en zorgen voor consumenten en bedrijfsleven als gevolg, keerde in de loop van het jaar de relatieve rust in de gasmarkt terug. De snelle groei van het LNG-aanbod, een zeer milde winter en diverse steunmaatregelen in Europa en Nederland vormden de belangrijkste oorzaken hiervoor. De instelling van het prijsplafond in Nederland heeft voor veel consumenten de pijn van de energiecrisis enigszins verlicht. Hoewel nog steeds op een vrij hoog niveau ten opzichte van langjarige gemiddelden is de laatste maanden geen sprake meer van extreem hoge prijzen. Wij spreken desondanks van een relatieve rust zolang Europa nog niet voldoende en langjarig verzekerd is van het aanbod van energie. De grillige en deels haperende groei van de productie van duurzame energie en de onrust in de wereld maken het opbouwen van robuust aanbod moeilijk.

Wij hebben, samen met onze aandeelhouders, moeten besluiten de afbouw van onze activiteiten met twee jaar te verlengen. De afbouw van onze gasportefeuille bleek, mede vanwege de bijzondere marktomstandigheden, complexer dan aanvankelijk gepland. Met de twee extra jaren, de jaren 2025 en 2026, verwachten we al onze activiteiten te kunnen beëindigen of over te dragen. Onze stakeholders hebben we meegenomen in het besluit tot deze verlengde afbouw. Onze medewerkers zijn daarbij natuurlijk erg belangrijk omdat zij primair voor de continuïteit van onze activiteiten moeten zorgen, maar tegelijkertijd nog langer met de afbouw van ons bedrijf en de vermindering van activiteiten te maken krijgen. Het is voor mij en mijn mededirectieleden indrukwekkend om te zien hoe professioneel en gemotiveerd mijn collega's deze afbouw van GasTerra doormaken en uitvoeren.

In onze resultaten en activiteiten is de afbouw prominent zichtbaar. Het stoppen van de inkoop uit het Groningenveld, daling van de handelsvolumes en daling van de omzet vormen de belangrijkste elementen van die afbouw. In 2023 hebben we 30,9 miljard m³ aardgas verkocht, tegen 39,2 miljard m³ in 2022. Onze omzet daalde van 35,5 miljard euro in 2022 naar 20,3 miljard euro in 2023, nog steeds een respectabele omvang.

De afbouw van onze activiteiten laat zich ook zien in onze verslaglegging middels dit jaarverslag. Met behoud van kwaliteit en adequate verantwoording van onze resultaten en over onze resterende activiteiten rapporteren we vanaf nu aanzienlijk soberder en korter.

Ik dank onze medewerkers voor hun inzet in 2023 en spreek de wens uit dat 2024 een jaar wordt met minder oorlogen en conflicten, meer ruimte voor nuance, verbinding en -dichter bij huis- een stabiele gas- en energiemarkt die de zo noodzakelijke energietransitie schraagt.

Annie Krist

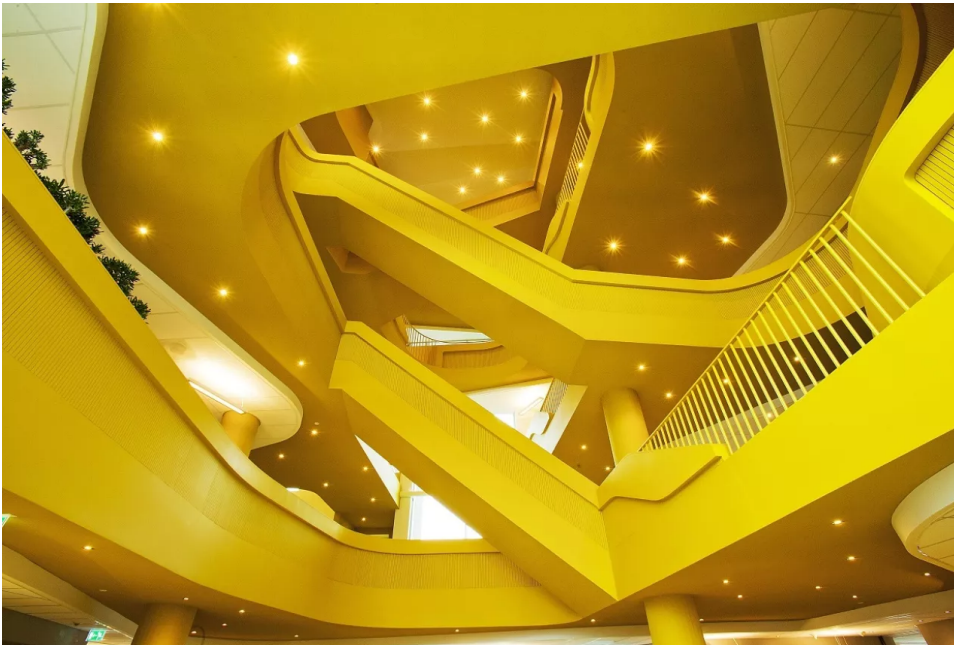
CEO

GasTerra

Over GasTerra

GasTerra B.V. is een gashandelsonderneming gevestigd aan de Stationsweg 1 in Groningen. GasTerra is onderdeel van het Gasgebouw, een publiek-private samenwerking waarin ook NAM, Shell, ExxonMobil, de Staat en EBN zijn vertegenwoordigd.

GasTerra is de afnemer van gas uit het Groningenveld. Als gevolg van de sluiting van het Groningenveld is ook besloten om de activiteiten van GasTerra af te bouwen. In 2023 is besloten de afbouw van GasTerra met twee jaar te verlengen. De einddatum voor de afbouw wordt hiermee 31 december 2026.

Missie, visie en strategie

GasTerra's missie en visie

GasTerra's missie en visie zijn vanwege de afbouw van ons bedrijf opnieuw geformuleerd. De missie is het beschermen van de waarde van GasTerra's in- en verkoopcontracten tijdens de afbouw.

De visie is dat GasTerra zijn activiteiten gecontroleerd zal afbouwen of overdragen. GasTerra zal dit doen met oog voor de belangen van de stakeholders en het functioneren van de gasmarkt.

- **Afbouw:** GasTerra zal zijn activiteiten gecontroleerd afbouwen of overdragen. GasTerra zal dit doen met oog voor de belangen van de stakeholders.
- **Volume:** GasTerra komt zijn inkoop- en verkoopverplichtingen na. Bij inzet van de bergingen houden we rekening met de leveringszekerheid van laagcalorisch gas.
- **Prijs:** GasTerra streeft naar de realisatie van een marktconforme prijs. Door prijsrisicomanagement streeft GasTerra ernaar de waarde van de portfolio te beschermen.
- **Kosten:** GasTerra zorgt voor een juiste balans tussen kosten enerzijds en waarde en zorgvuldigheid anderzijds.
- **Anticiperen:** GasTerra anticipeert op een veranderende omgeving en luistert naar zijn stakeholders.

Hierbij staat bedrijfscontinuïteit tot 31 december 2026 voorop en heeft GasTerra een risicomijdend profiel. Dit betekent dat er een sterke focus is op risicovermindering in de portfolio en dat bescherming van waarde een belangrijke rol speelt tijdens de afbouw.

GasTerra en de omgeving

Ontwikkelingen

Als consequentie van de afbouw van onze activiteiten neemt ook het aantal en de intensiteit van contacten met klanten, leveranciers en andere stakeholders sterk en snel af. GasTerra zal vanaf 2024 niet meer leveren aan Energie Distributie Bedrijven en industrieën in Nederland en heeft enkel nog een aantal lange termijn contracten.

Algemeen

Met het wegvallen van Russisch aanbod van aardgas is Europa voor een groot deel afhankelijk van LNG-leveringen geworden. Het belang van gasopslag wordt breed erkend en vanuit Europa wordt gestuurd op minimale vulgraden per lidstaat. De stikstofinstallatie van Gasunie te Zuidbroek, die tot doel heeft om geïmporteerd hoogcalorisch gas om te zetten naar Groningen-kwaliteit, is in 2023 in gebruik genomen. In 2023 zijn de gasprijzen in Europa sterk gedaald ten opzichte van 2022, maar liggen nog steeds op een relatief hoog niveau.

Gasjaar 2022-2023

Gasjaar 2022-2023 was het laatste jaar dat er structureel Groningen gas werd geproduceerd. Er werd in dit gasjaar 2,4 miljard kubieke meter Groningen gas geproduceerd (4,5 miljard kubieke meter in 2021/2022).

Gasjaar 2023-2024 en sluiting Groningenveld

In dit nu lopende gasjaar 2023-2024 staat de geplande Groningen-productie op nul. De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat heeft in het Vaststellingsbesluit van 22 september 2023 [1] voor dit jaar aangegeven, dat alleen in uitzonderlijke situaties een beperkt beroep op het Groningenveld mag worden gedaan.

Parlementaire enquête aardgaswinning Groningen

Op 24 februari 2023 is het eindrapport van de Parlementaire Enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen (PEAG) gepubliceerd. Het rapport bevat een uitgebreide feitelijke reconstructie en analyse van de gaswinning in Groningen. Deze mondt uit in een aantal conclusies en aanbevelingen. De PEAG constateert dat Nederland een ereschuld heeft aan de Groningers en de aanbevelingen zijn erop gericht deze in te lossen. De aanbevelingen richten zich op de schadeafhandeling, de versterking en toekomstperspectief voor de regio. Andere aanbevelingen hebben betrekking op het functioneren van toezichthouders, departementen en de Tweede Kamer en op de inrichting van toekomstige publiek-private samenwerkingen. Ook doet de commissie enkele aanbevelingen hoe in Nederland beter kan worden omgegaan met de ondergrond. Ten slotte roept de commissie op dat betrokkenen in dialoog met de Groningers uitwerken hoe de ereschuld kan worden ingelost. Vanwege de beëindiging van de gaswinning in Groningen, wordt GasTerra in de komende jaren verder afgebouwd en zal dit proces eind 2026 zijn afgerond.

[1] <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2023/09/22/36713903-bijlage-definitief-vaststellingsbesluit-groningenveld-2023-2024>

Bergingen gevuld

In de aanloop naar gasjaar 2023-2024 (startend op 1 oktober 2023) zijn in geheel Europa de gasopslagen gevuld tot het niveau dat door de Europese Commissie werd geëist.

Regulering

Regulering op nationaal en Europees niveau heeft impact op de bedrijfsvoering van GasTerra. Op GasTerra zijn de *Regulation in Energy Markets Integrity and Transparency* (REMIT) en de *Market Abuse Regulation* (MAR) van toepassing. In deze verordeningen is een verbod op handel met voorkennis en marktmanipulatie opgenomen.

Ook valt GasTerra onder de herziene richtlijn *Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID II), dat de handel in financiële instrumenten (grondstoffenderivaten) reguleert. Partijen die voor eigen rekening handelen in deze financiële instrumenten zijn onder MiFID II in beginsel vergunningplichtig, tenzij zij voldoen aan de nevenactiviteitenvrijstelling. GasTerra monitort of zij aan de voorwaarden van de nevenactiviteitenvrijstelling blijft voldoen.

Tevens is de *Energy Market Infrastructure Regulation* (EMIR) van toepassing op GasTerra. EMIR beoogt het systeemrisico in de financiële markten te verminderen. Onder EMIR dient GasTerra bepaalde OTC-derivaten te rapporteren en wordt gemonitord of bepaalde drempelwaarden overschreden worden, aangezien er dan specifieke clearingverplichtingen gaan gelden.

In dialoog met onze omgeving

Met de afbouw van onze organisatie neemt de impact van GasTerra op de omgeving af, alsook onze mogelijkheden om te reageren of in te spelen op de opvattingen van onze stakeholders. Met ingang van 2024 zullen we niet meer leveren aan Energie Distributie Bedrijven en aan de industrie. De dialoog met onze stakeholders is daarom minder uitgebreid uitgevoerd dan eerdere jaren en zal in de laatste jaren van ons bestaan verder vereenvoudigen.

Stakeholdergroepen

Onze relaties zijn dit jaar primair benaderd om te inventariseren of men, onze afbouw in aanmerking nemende, grote wijzigingen ziet ten opzichte van de inzichten en prioriteiten uit 2022. Naast de reguliere gesprekken die we met onze stakeholders hebben, voeren we jaarlijks een stakeholderdialoog uit. Het ene jaar is dit een uitgebreide stakeholderdialoog, het andere jaar een lichte versie, waarbij we kijken in hoeverre er ontwikkelingen zijn waardoor een update op bepaalde punten wenselijk is. In 2023 is de stakeholderdialoog in lichte vorm uitgevoerd. Eerst zijn alle relevante stakeholders in kaart gebracht. Vervolgens zijn in overleg met de relevante relatiemangers, die het hele jaar door in contact staan met de stakeholders en dus een goed beeld hebben van eventuele wijzigingen in belangen, vragenlijsten uitgestuurd. Hiermee kon worden bepaald of de uitkomsten van het onderzoek in 2022 nog steeds representatief zijn en of men nu een ander belang zou toekennen aan onderwerpen.

De inzichten van onze stakeholders zijn besproken met de directie, waarna de gemeenschappelijke materiële thema's zijn vastgesteld. Uit onze materialiteitsanalyse is gebleken is dat de prioriteiten qua volgorde nog vergelijkbaar zijn met 2022, maar evident is dat het belang van diverse onderwerpen langzaam afneemt. Het nakomen van contractuele verplichtingen, onze economische prestatie, de rol van GasTerra in de gasmarkt en duurzame inzetbaarheid blijven de belangrijkste onderwerpen voor zowel onze stakeholders als voor GasTerra. In de vijf doelen waarin GasTerra's missie en visie is uitgewerkt zijn ook deze vastgestelde stakeholderbelangen verwerkt. Tijdens de verdere afbouw blijven we aan deze aspecten aandacht besteden, maar we gaan hierop, vanwege de focus op onze afbouw, geen specifieke doelstellingen meer formuleren.

Samenvatting resultaten

	2023	2022
Inkomsten en kosten in miljoenen euro's		
Netto-omzet	20.330	35.501
Gasinkoop	19.849	35.138
Transportkosten	182	214
Resultaten in miljoenen euro's		
Resultaat voor belasting	86	48
Netto-winst	36	36
Dividend	36	36
Overige financiële gegevens		
Investerings (in miljoenen euro's)	1,2	1,2
Liquiditeitsratio	1,1	1
Balansgegevens ultimo jaar, in miljoenen euro's		
Balans totaal	4.438,8	16.034,3
Eigen vermogen (vóór resultaatbestemming)	216	216
Kortlopende schulden	4.190,8	15.788,5
Verkochte volumes in miljarden kubieke meter		
Totale afzet	30,9	39,2
Nederland	17,7	24,7
Overig Europa	13,2	14,5
Eigen medewerkers ultimo jaar, in fulltime-equivalenten	100,1	101,0
Veiligheid & gezondheid		
Ziekteverzuim (in procent)	3,53	2,98
Gemiddelde verzuimfrequentie	1,01	0,99

De solvabiliteitsratio van GasTerra is niet opgenomen aangezien deze vanwege de afspraken tussen de verschillende entiteiten in het Gasgebouw (zie [jaarrekening](#)) niet representatief is. Eén van die afspraken betreft de vaste winst van 36 miljoen euro na belastingen. De investeringen zijn niet materieel en betreffen met name de geactiveerde kosten van zelf ontwikkelde software ter ondersteuning van de bedrijfsprocessen.

Toelichting resultaten

De resultaten worden toegelicht door deze te vertalen naar de vastgestelde materiële onderwerpen.

Nakomen contractuele verplichtingen

We zorgen dat onze onderneming op elk moment van het jaar voldoende gas in portfolio heeft om aan de leveringsverplichtingen aan onze klanten te kunnen voldoen. Om dit mogelijk te maken, moeten we ervoor zorgen dat onze verkoopverplichtingen in evenwicht zijn met ons aanbod. In het verleden kon dit gedaan worden door het Groningenveld op of af te regelen; nu balanceren we dat met in- en verkopen op de markt en het gebruik van de onder contract staande bergingen.

In 2023 zijn we al onze contractuele verplichtingen nagekomen. Gegeven de commerciële gevoeligheid nemen wij in ons jaarverslag geen specifieke details over onze contracten op.

Heronderhandelingen

In bestaande import- en exportcontracten zijn heronderhandelingsclausules opgenomen. Indien het partijen onder deze contracten niet lukt om bij de heronderhandelingen tot overeenstemming te komen, kan arbitrage volgen. Ultimo 2023 waren twee arbitrages, die we in 2023 voerden met betrekking tot bestaande import- en exportcontracten, nog niet afgerond. Mogelijke uitkomsten van nog niet afgeronde heronderhandelingen of daarmee verband houdende arbitrages worden, gezien de onzekerheid van de uitkomst, niet verwerkt in de jaarrekening.

Afbouw

De aandeelhouders hebben in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van 4 oktober 2019 besloten de directie te verzoeken een afbouwplan op te stellen. In 2020 is een afbouwplan opgesteld dat toewerkt naar beëindiging van GasTerra's bedrijfsactiviteiten. Op 23 juni 2023 hebben de aandeelhouders verzocht de einddatum uit te stellen naar 31 december 2026. Hiertoe is inmiddels besloten. Het afbouwplan en sociaal plan zijn hierop aangepast.

Economische prestatie

De onderneming streeft naar een efficiënte bedrijfsvoering met een goede balans tussen kosten en zorgvuldigheid.

Inkoop

GasTerra kocht in 2023 31,3 miljard kubieke meter gas in (2022: 45,7 miljard kubieke meter). Daarvan was 1,5 miljard kubieke meter afkomstig uit het Groningenveld en 6,9 miljard kubieke meter uit kleine velden. 1,6 miljard kubieke meter is geïmporteerd uit Noorwegen. 21,3 miljard kubieke meter is grotendeels ingekocht op handelsplaatsen en in mindere mate via andere kanalen.

De volumes uit het Groningenveld wijken af van de productiecijfers die NAM rapporteert. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat GasTerra volumes rapporteert per kalenderjaar, terwijl de winningsinstructie aan NAM voor een gasjaar geldt.

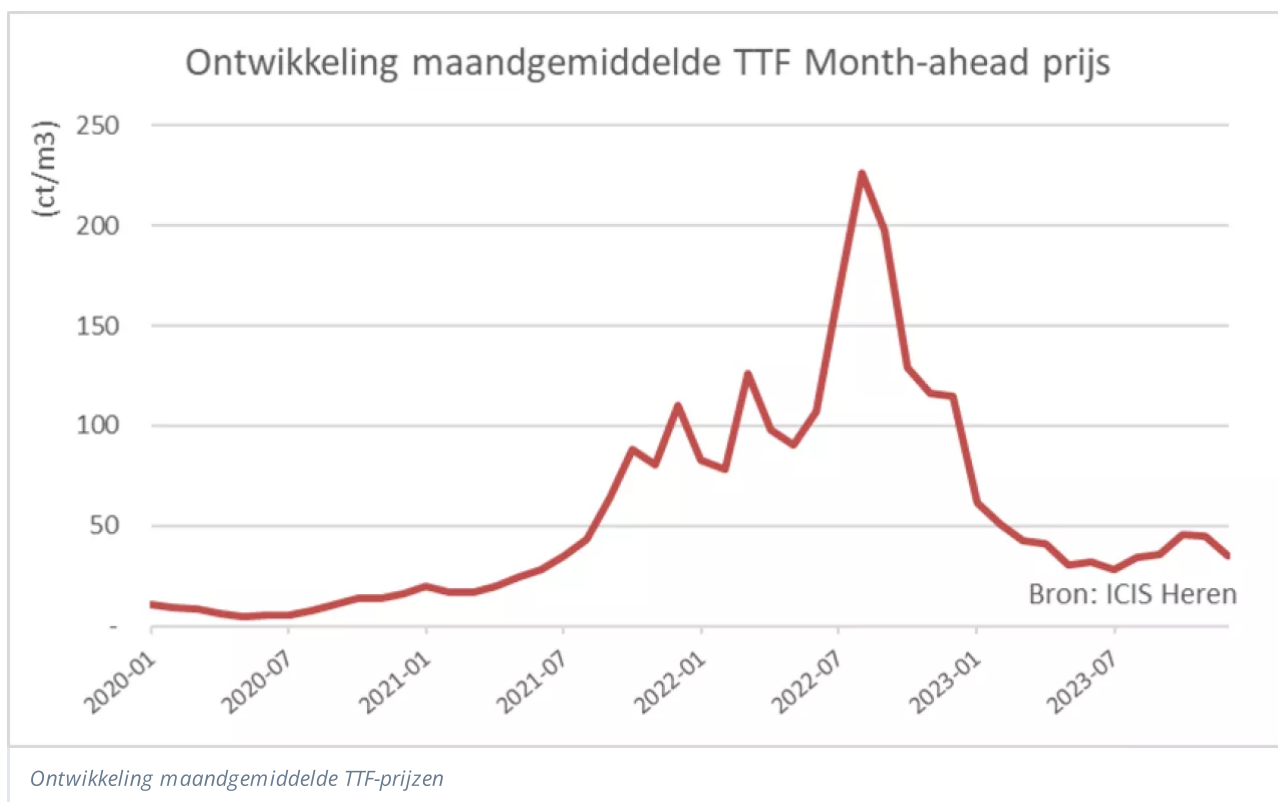
Levering

GasTerra heeft in 2023 30,9 miljard kubieke meter gas geleverd aan klanten (2022: 39,2 miljard kubieke meter). Een deel van dit gas is geleverd op de traditionele afleverpunten, zoals de aansluitingen en grenspunten. Ook leveren we veel van ons gas aan onze klanten op de TTF, vanwaar het gas verder wordt verhandeld.

Het verschil tussen 31,3 miljard kubieke meter inkopen en 30,9 miljard kubieke meter levering aan klanten is de voorraadmutatie in de bergingen Norg en Grijskerk.

Beprijzing

De prijzen van de leveringen van GasTerra waren lager dan in 2022. In 2023 werd gemiddeld 67,7 eurocent per kubieke meter betaald tegen 90,5 eurocent in 2022. Deze prijzen hangen samen met prijzen op de handelsplaats TTF (zie figuur hieronder).

Doordat de ingekochte volumes uit het Groningenveld in het vierde kwartaal naar nul zijn gedaald en de volumes die GasTerra op de spotmarkt inkoopt stijgen, is het van steeds groter belang om prijsconcepten van in- en verkopen in de portfolio goed op elkaar af te stemmen.

Transport

Om aan de verplichtingen van onze handelscontracten te kunnen voldoen, boeken wij transportcapaciteit bij netbeheerders, met name bij Gasunie Transport Services (GTS). In 2023 bedroegen de kosten voor de inkoop van transportcapaciteit 182 miljoen euro (2022: 214 miljoen euro).

Rol van GasTerra in de gasmarkt

De rol van GasTerra in de gasmarkt, de aangekondigde afbouw van de onderneming en de huidige marktsituatie staan centraal in de gesprekken met onze stakeholders.

Gascontracten

2023 was voor zowel industrieklanten als energiebedrijven het laatste jaar dat men gas door GasTerra geleverd kreeg. Ook kleineveldenproducenten zijn vanwege de afbouw van GasTerra bezig alternatieve kopers te vinden. Voor onze inkoopcontracten voor Groen Gas hebben de groen gas producenten inmiddels allemaal een andere afnemer dan GasTerra gevonden.

Gaswinning Groningen

Gasjaar 2022-2023 was het laatste gasjaar met structurele productie uit het Groningenveld. In dat gasjaar is 2,4 miljard kubieke meter geproduceerd. Per 1 oktober 2023 is de productie gestopt. De gaswinning uit het veld is hiermee beëindigd. Alleen in uitzonderlijke situaties, zoals verstoringen in het gassysteem, technische storingen, uitval van een laagcalorische gasopslag of zeer koude omstandigheden, mag een beperkt aanvullend beroep op het Groningenveld worden gedaan.

Inzet bergingen

In de zomer van 2023 heeft GasTerra zowel Grijpskerk, Norg, als PGI-Alkmaar -alle drie de bergingen staan onder contract van GasTerra- gevuld tot 8,9 miljard kubieke meter aardgas (vulgraad van 100%). Dit is boven de door Europa aangegeven vulgraden.

Duurzame inzetbaarheid

Ondanks de afbouw van GasTerra maakt de nog resterende omvang van onze gasportefeuille, en onze rol bij het vullen van gasopslagen, ons bedrijf nog steeds zeer relevant. Dit brengt nog volop werk met zich mee voor onze medewerkers. Dat stelt de onderneming voor de uitdaging om vanuit de rol als werkgever het vertrek van medewerkers in verband met de afbouw te faciliteren en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de bedrijfscontinuïteit niet in gevaar komt. Met een flexibele inzet op meerdere thema's genereren medewerkers hun meerwaarde. De competenties en motivatie van de medewerkers zijn van cruciaal belang en een continu aandachtspunt. Dit alles draagt bij aan het welzijn van medewerkers en de duurzame inzetbaarheid.

Door de afbouw van GasTerra staat vast dat alle medewerkers op termijn hun baan verliezen. Het is belangrijk dat medewerkers zich daar nu al op voorbereiden en deze tijd gebruiken om zich om of bij te scholen, extra ervaring op te doen of gestructureerd hun loopbaan onder de loop te nemen.

Indicator Duurzame inzetbaarheid

Investeren in duurzame inzetbaarheid betekent dat medewerkers door diverse inspanningen werken aan een goede match tussen hun kennis en competenties voor het huidige, maar ook toekomstige werk. Als doelstelling voor de indicator duurzame inzetbaarheid is gesteld, dat minimaal 20% van de medewerkers investeert in de toekomstige loopbaan. Dit verslagjaar is de doelstelling voor deze indicator met een resultaat van 29% ruimschoots behaald. Voor 2024 geldt deze doelstelling wederom.

Governance

A hand holding a smartphone with a digital overlay of compliance-related icons and the word 'COMPLIANCE'. The icons include a magnifying glass over a document labeled 'Compliance', a document with a checkmark labeled 'Policies', a document with a magnifying glass labeled 'Audit', a document with a magnifying glass labeled 'Guideline', a document with a checkmark labeled 'Requirement', a document with a magnifying glass labeled 'Law', a document with a magnifying glass labeled 'Contract', a document with a magnifying glass labeled 'Standard', and a document with a magnifying glass labeled 'Regulation'. The word 'COMPLIANCE' is prominently displayed in a large, white, sans-serif font within a hexagonal frame. The background is a blurred image of a hand holding a smartphone, with a blue and white color scheme and a digital, circuit-like pattern.

Samenstelling

De Raad van Commissarissen wijst uit zijn midden een College van Gedelegeerde Commissarissen aan, dat uit vijf leden bestaat, waarvan één lid de door de minister van Economische Zaken en Klimaat benoemde commissaris is.

	Rooster van aftreden	RvC / CvG	Datum van benoeming
drs. B.F. Everts	Herkiesbaar in 2024	RvC en CvG	1 april 2023
ir. B.C. Fortuyn	Herkiesbaar in 2025	RvC en CvG	12 februari 2018
drs. J.A. Herpels	Herkiesbaar in 2027	RvC	1 september 2023
ir. J.W. van Hoogstraten	Herkiesbaar in 2027	RvC en CvG	1 maart 2016
drs. R.M. de Jong	Herkiesbaar in 2026	RvC en CvG	1 augustus 2016
drs. R.G. de Jongh	Herkiesbaar in 2025	RvC	1 april 2016
mr. drs. T.W. Langejan *	-	RvC	15 februari 2016
ir. J.M.W.E. van Loon **	-	RvC en CvG	1 januari 2016
drs. E.W.E. Pijs	Herbenoembaar in 2026	RvC en CvG	8 april 2022
drs. L. Zirar ***	-	RvC	1 april 2019

22

Vergaderingen

De Raad (met inbegrip van het College van Gedelegeerde Commissarissen) kwam dertien maal in vergadering bijeen, in aanwezigheid van de directie. Bij één van de vergaderingen was tevens de Audit Commissie (AC) vertegenwoordigd. De externe accountant was op uitnodiging van de Raad aanwezig in de vergadering waarin de jaarstukken over 2022 werden behandeld en goedgekeurd.

	Raad van Commissarissen	College van Gedelegeerde Commissarissen	Audit Commissie
drs. B.F. Everts	1/1	8/8	n.v.t.
ir. B.C. Fortuyn	2/2	11/11	n.v.t.
drs. J.A. Herpels	1/1	n.v.t.	n.v.t.
ir. J.W. van Hoogstraten	2/2	10/11	n.v.t.
drs. R.M. de Jong	1/2	10/11	n.v.t.
drs. R.G. de Jongh	2/2	n.v.t.	n.v.t.
mr. drs. T.W. Langejan *	2/2	n.v.t.	6/6
ir. J.M.W.E. van Loon **	1/1	3/3	n.v.t.
drs. E.W.E. Pijs	2/2	8/11	n.v.t.
drs. L. Zirar ***	1/1	1/1	n.v.t.
drs. P.G.W. Gerssen	n.v.t.	n.v.t.	4/4
drs. A. Roeland LL.M	n.v.t.	n.v.t.	4/4
drs. P.J. de Vries RA RT	n.v.t.	n.v.t.	4/4

* tot 31 december 2023 - ** tot 1 april 2023 - *** tot 1 september 2023

Het eerste cijfer geeft de aanwezigheid weer, het tweede cijfer is het aantal vergaderingen dat heeft plaatsgevonden in de periode dat de persoon in functie was.

Doelstellingen en strategie

GasTerra heeft in 2023 verdere stappen gezet in de afbouw van de bedrijfsactiviteiten. In 2018 heeft het kabinet besloten dat de winning van het Groningengas in de komende jaren fors zal worden verlaagd en vervolgens zal worden beëindigd.

De aandeelhouders hebben in oktober 2019 de directie van GasTerra verzocht een afbouwplan voor de onderneming op te stellen. Daaraan is uitvoering gegeven en in de toekomst zullen verdere stappen op dat gebied worden gezet. Een goed proces met de Ondernemingsraad, het slagvaardig houden van de organisatie en het nakomen van bestaande contractuele verplichtingen staan daarbij voorop.

De Raad heeft op verschillende momenten zijn inbreng op de besluitvorming gegeven. De Raad zal bij dit onderwerp vanwege het belang voor de GasTerra-organisatie, zijn werknemers en zijn overige stakeholders nauw betrokken blijven.

Met de directie is gesproken over de strategie van de onderneming en de vertaling daarvan naar de doelstellingen voor de komende jaren.

De Raad heeft met de directie besproken in hoeverre de doelstellingen voor het jaar 2023 zijn gerealiseerd en heeft de doelstellingen voor 2024 vastgesteld.

De Raad heeft in 2023 de risico's besproken die verbonden zijn aan de bedrijfsactiviteiten. In dat kader kwam de beoordeling door het bestuur van de opzet en werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen aan de orde, onder meer door de bespreking van het *document of representation*. Ook is aandacht besteed aan de *management letter* van de externe accountant en is stilgestaan bij de voor GasTerra relevante maatschappelijke aspecten. De Raad concludeert dat GasTerra een stevig control framework heeft, dat effectief functioneert en voortdurend verder wordt verbeterd.

Audit Commissie

De Raad van Commissarissen heeft een Audit Commissie ingesteld. Deze commissie houdt toezicht op de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, alle financiële aangelegenheden, de relatie met de externe accountant en de toepassing van de informatie- en communicatietechnologie. De Audit Commissie heeft in één van de Raadsvergaderingen verantwoording afgelegd omtrent de uitgevoerde werkzaamheden. De Audit Commissie is gedurende het verslagjaar vier keer bijeengekomen.

De samenstelling van de Commissie is ultimo 2023 als volgt:

drs. P.G.W. Gerssen (Voorzitter)

drs. A. Roeland LL.M

drs. P.J. de Vries RA RT

Vacature vanwege het aftreden van dhr. Langejan.

Zelfevaluatie

De Raad evalueert haar functioneren periodiek en zal in 2024 een volgende zelfevaluatie houden.

Jaarrekening

Het advies van de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, te houden op 16 februari 2024 te Groningen, luidt als volgt:

Wij hebben kennis genomen van de door de Chief Executive Officer conform artikel 23 van de Statuten opgemaakte [jaarrekening](#) 2023. Wij kunnen ons met deze jaarrekening verenigen en adviseren:

- de netto winst over 2023 ad € 36 miljoen geheel te bestemmen voor uitkering aan aandeelhouders;
- de jaarrekening 2023 ongewijzigd vast te stellen.

De Raad van Commissarissen stelt het op prijs zijn waardering uit te drukken (mede met het oog op de buitengewone marktomstandigheden en de afbouw van de organisatie) voor de wijze waarop directie en medewerkers zich in het boekjaar hebben ingezet voor de doelstellingen van de onderneming en voor de resultaten die zijn behaald. De Raad wenst allen die bij GasTerra werkzaam zijn veel succes in 2024.

De Raad van Commissarissen,

ir. B.C. Fortuyn, voorzitter

drs. B.F. Everts

drs. J.A. Herpels

ir. J.W. van Hoogstraten

drs. R.M. de Jong
drs. R.G. de Jongh
drs. E.W.E. Pijs

Bestuursgegevens

Het bestuur van GasTerra bestaat uit één statutair directeur (CEO). Dit is mevrouw drs. A.J. Krist. Naast mevrouw Krist bestaat de directie uit een financieel directeur (CFO), de heer drs. F.F. van Koten en een commercieel directeur (CCO), de heer ir. R.E. van Rede.

Organogram

Corporate Governance

GasTerra B.V. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid met statutaire zetel in Groningen. De onderneming is op 1 juli 2005 opgericht.

Het maatschappelijk aandelenkapitaal van GasTerra B.V. bedraagt 180 miljoen euro, verdeeld in 40.000 aandelen van elk 4.500 euro. De aandelen worden gehouden door de Staat (10 procent), EBN B.V. (40 procent), Shell Nederland B.V. (25 procent) en Esso Nederland B.V. (25 procent). Er worden geen certificaten op aandelen uitgegeven.

GasTerra is geen beursgenoteerde vennootschap, waardoor de Corporate Governance Code niet van toepassing is op de organisatie. GasTerra richt zich echter waar mogelijk en relevant naar principes van de Code en neemt de best practice-bepalingen daarbij als leidraad. In dit hoofdstuk rapporteren wij over de passende principes van de Code.

Ten aanzien van de principes en bepalingen uit de Code die onder taak en werkwijze van het bestuur zijn opgenomen, geldt dat deze in hoofdzaak worden toegepast. Het instrumentarium dat het bestuur daarvoor hanteert, bestaat met name uit het jaarlijkse activiteitenplan, de begroting, maand- en kwartaalrapportages en de

op de organisatie toegesneden Bedrijfs Risico Analyse (BRA). Hierin staat onder meer de opzet en werking van het risicomanagement bij GasTerra beschreven (zie ook hoofdstuk [Risicomanagement](#), waarin een beschrijving van de belangrijkste risico's is opgenomen). Het risicomanagement is neergelegd bij het lijnmanagement.

Over de uitvoering wordt gerapporteerd aan de directie. Via de BRA rapporteert de directie minstens één maal per jaar aan de Audit Commissie. De externe accountant toetst de werking van dit systeem voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Het bestuur van GasTerra bestaat uit een statutair directeur (hoofddirecteur/CEO), benoemd op voordracht van de Raad van Commissarissen, goedgekeurd door de minister van Economische Zaken en Klimaat. De statutair directeur is voor onbepaalde tijd aangesteld. Naast de statutair directeur bestaat de directie uit twee directeuren/algemeen procuratiehouders: een financieel directeur en een commercieel directeur.

De bezoldiging van de statutair directeur wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen en kent naast een vaste beloning ook een variabel deel dat wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen en dat afhankelijk is van de financiële en niet-financiële prestaties van de organisatie. Conform het overheidsbeleid ten aanzien van staatsdeelnemingen bedraagt de omvang van de variabele vergoeding maximaal twintig procent van het vaste salaris. De hoogte van de bezoldiging van de statutair directeur staat in de jaarrekening vermeld. Ten aanzien van de statutair directeur worden de bepalingen met betrekking tot het maximaal aantal toegestane commissariaten uit de Wet Bestuur en Toezicht nageleefd.

In de Corporate Governance Code zijn bepalingen opgenomen over een evenwichtige verdeling van de zetels van het bestuur en de Raad van Commissarissen over vrouwen en mannen. Als "grote rechtspersoon" zijn sinds 1 januari 2022 bovendien de bepalingen over de evenwichtige verdeling van zetels over mannen en vrouwen in de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen op GasTerra van toepassing.

De Raad van Bestuur van GasTerra bestaat uit één persoon, sinds 2017 is dit mevrouw A.J. Krist, CEO en Hoofddirecteur. De directie bestaat verder uit twee algemeen procuratiehouders, beiden man. Het aandeel vrouwen in de Raad van Bestuur bedraagt daarmee honderd procent en in de volledige directie bedraagt dit drieëndertig procent. De Raad van Commissarissen bestaat uit acht personen, zeven mannen en een vrouw. Het aantal managementfuncties bij GasTerra bedroeg eind 2023 vijftien (2022: vijftien). Hiervan zijn drie bezet door een vrouw en twaalf door een man (2022: eveneens drie vrouwen en twaalf mannen). Het aandeel vrouwen in het management bedraagt hiermee twintig procent.

GasTerra zal in de komende jaren een verdere afbouw van zijn portefeuille en organisatie doorvoeren en het ligt in de verwachting dat managementfuncties zullen komen te vervallen of gecombineerd zullen gaan worden. Voor zover daarbij nieuwe benoemingen plaatsvinden streeft GasTerra naar een evenwichtiger verdeling en beschouwt daarbij een gelijke verdeling vrouwen en mannen als passend.

Statutair is bepaald dat belangrijke beslissingen van GasTerra moeten worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen of door het College van Gedelegeerde Commissarissen. Het College van Gedelegeerde Commissarissen is een statutair orgaan van de vennootschap. Dit College wordt door de Raad van Commissarissen uit zijn midden aangewezen en bestaat uit vijf commissarissen, waaronder de commissaris die door de minister van Economische Zaken en Klimaat is benoemd.

De Raad van Commissarissen heeft een Audit Commissie ingesteld. De Audit Commissie is een niet-statutair orgaan dat bestaat uit vier door de Raad van Commissarissen benoemde leden. De Raad, respectievelijk het College van Gedelegeerde Commissarissen, kan aangelegenheden voor behandeling doorverwijzen naar de Audit

Commissie.

De Audit Commissie komt ten minste drie keer per jaar bijeen. De taak en werkwijze van de Audit Commissie zijn vastgelegd in een reglement dat in hoofdlijnen de in de Code vermelde best practice-bepalingen volgt.

De (systematiek van de) bezoldiging van de commissarissen is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVVA) goedgekeurd. In de jaarrekening wordt het totale bezoldigingsbedrag van de Raad vermeld.

Betreffende de bevoegdheden van de Aandeelhouders is statutair bepaald dat besluiten van Aandeelhouders slechts genomen kunnen worden met een meerderheid van drie vierde van de uitgebrachte stemmen. Voor een aantal besluiten, met name overdracht van aandelen, schorsing of ontslag van de statutair bestuurder, statutenwijziging en ontbinding van de vennootschap, is unanimititeit vereist.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemt de externe accountant. De externe accountant wordt in de Audit Commissie standaard bevraagd over zijn verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening.

Voorts wordt door de directie en de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over de onafhankelijkheid van de externe accountant gerapporteerd en wordt een voordracht tot benoeming van een externe accountant uitgebracht. Hiertoe beoordelen directie en Raad van Commissarissen periodiek, doch ten minste eenmaal in de vier jaar, het functioneren van de externe accountant. Sinds het boekjaar 2015 is EY (Ernst & Young) GasTerra's accountant. Het contract is in 2020 verlengd tot en met de controle op boekjaar 2024. Per boekjaar 2023 is op het GasTerra-dossier een andere EY-partner aangetreden.

De externe accountant heeft inzicht in het werkplan Internal Audits, dat in de Audit Commissie besproken wordt. Bevindingen aangaande de interne audit functie worden waar nodig opgenomen in de Management Letter van de externe accountant. De Management Letter wordt besproken tijdens een vergadering van de Raad van Commissarissen. De externe accountant rapporteert datgene wat hij met betrekking tot zijn controle van de jaarrekening en de daaraan gerelateerde controles onder de aandacht van de directie en de Raad van Commissarissen wil brengen. Daarmee wordt invulling gegeven aan de bepalingen behorende bij het principe in de Code betreffende de relatie en communicatie van de externe accountant met de organen van de vennootschap.

Risicomanagement

Een gedegen risicobeleid is voor GasTerra ook tijdens de huidige afbouwfase noodzakelijk om zijn doelstellingen te realiseren. Risicomanagement op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau maakt onderdeel uit van het Management Control Systeem.

De directie en het managementteam identificeren gezamenlijk de strategische en tactische risico's en zijn verantwoordelijk voor de beheersing ervan. Hierover wordt ook gerapporteerd aan de Raad van Commissarissen en de Audit Commissie. Daarnaast is elke proceseigenaar verantwoordelijk voor de beheersing van de operationele risico's van zijn bedrijfsprocessen.

GasTerra heeft een beperkte mate van risicobereidheid. Risico's worden gemitigeerd door specifieke maatregelen. Is er sprake van een restrisico dan wordt bepaald of dit acceptabel is. De focus ligt op de effectiviteit en de efficiëntie van de beheersmaatregelen, opdat evenwichtige maatregelen worden genomen, die passen bij de hoogte van het risico.

Strategische en tactische risico's worden tweemaal per jaar vastgesteld. Voor risico's op operationeel niveau wordt de frequentie bepaald op basis van het risicoprofiel van het betreffende bedrijfsproces. In elk geval wordt elk proces eenmaal per drie jaar aan een risicoanalyse onderworpen.

De werking van de interne audit functie wordt periodiek onderworpen aan een peer review door auditors van aandeelhouders, die hierover aan de directie en de Audit Commissie rapporteren. Tenslotte kent GasTerra een procedure voor het rapporteren van incidenten om verbeteracties te bevorderen en van elkaar te leren.

De onderneming kan in de reguliere bedrijfsvoering gebruikmaken van financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan marktrisico, waaronder valutarisico, renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. De wijze waarop hiervan gebruik wordt gemaakt is beschreven in de paragraaf 'financiële instrumenten' van de [jaarrekening](#).

Bedrijfsrisico's

Met de Bedrijfs Risico Analyse (BRA) stelt GasTerra de belangrijkste strategische en tactische risico's vast die het invullen van de missie, visie en het behalen van de doelstellingen van de onderneming kunnen belemmeren.

Van ieder risico wordt bepaald hoe groot de kans is dat het optreedt en wat in voorkomende gevallen de impact is op GasTerra. De BRA wordt twee keer per jaar vastgesteld. In het najaar ten tijde van het opstellen van het Business Plan en in het voorjaar door middel van een halfjaarlijkse update. De risico's zijn vergelijkbaar met 2022.

Een aantal van de risico's wordt hieronder beschreven.

Medewerkers en afbouw

Het betreft risico's 1 en 2 in onderstaande figuur. Als gevolg van de afbouw en door externe factoren, zoals krapte op de arbeidsmarkt, bestaat voor GasTerra het risico dat er (teveel) kennis verdwijnt. GasTerra heeft op basis van het afbouwplan een personeelsplanning gemaakt die ervoor moet zorgen dat de benodigde competenties in het bedrijf aanwezig zijn, zodat de bedrijfscontinuïteit niet in gevaar komt. Tegelijkertijd wil het bedrijf medewerkers van werk naar werk helpen en is het van belang dat het bedrijf het vertrek van medewerkers ondersteunt. De monitoring van de personele bezetting is een continu proces en waar nodig worden acties ondernomen. Naarmate de organisatie krimpt wordt de flexibele inzet van medewerkers belangrijker.

Financiële risico's

Dit thema heeft betrekking op risico's 3 en 4 in onderstaande figuur. GasTerra is zich bewust van het risico dat afnemers en andere tegenpartijen hun contractuele verplichtingen niet nakomen, met als gevolg dat GasTerra inkomsten misloopt en/of de mark-to-market risico's materialiseren. Om dit risico zo laag mogelijk te houden, wordt de kredietwaardigheid van onze afnemers en tegenpartijen voortdurend gemonitord en worden waar nodig extra zekerheden gevraagd.

Als de voor onze bedrijfsactiviteiten benodigde financieringsmogelijkheden onvoldoende zijn, kan dit leiden tot liquiditeitsproblemen. Het risico is gemitigeerd door continue monitoring van de liquiditeitsbehoefte en door de financiering die is verkregen van de partijen in de Groningen Maatschap en financieringsmogelijkheden bij banken.

ICT

Het betreft risico 5 in onderstaande figuur. Informatiebeveiliging is van het grootste belang voor het functioneren van een handelsonderneming zoals GasTerra. Met de wereldwijde toename van ICT-bedreigingen, zoals hacken en ransomware, loopt ook GasTerra het risico hierdoor getroffen te worden met als gevolg dat digitale bedrijfsinformatie wordt gestolen, vernietigd of onbenaderbaar wordt. Continue aandacht voor informatiebeveiliging is daarom cruciaal en er zijn diverse procedures ingericht om dit risico te minimaliseren.

Kans en impact

De kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact of de impact op het gebied van reputatie en compliance is weergegeven in onderstaande risicomatrix. Deze inschatting is gedaan met inachtneming van bestaande maatregelen.

		Kans					
		Laag	Middel	Hoog	Financieel (€ mln)	Reputatie	Compliance
Impact	Hoog	3 4	1 5		> € 50 mln	(Inter) nationale opschudding	Boete van Toezicht-houder
	Middel		2		> € 1 mln en ≤ € 50 mln	Regionale opschudding	Discussie met Toezicht-houder
	Laag				≤ € 1 mln	Interne opschudding	Klein regulatorisch incident
Kans per jaar		≤ 10%	> 10% en ≤ 50%	> 50%			

- 1 = Discrepancie tussen benodigde en beschikbare competenties
- 2 = Verminderde focus van personeel
- 3 = Insolventie van counterparts
- 4 = Liquiditeitsrisico voor de uitvoering van "basisactiviteiten"
- 5 = ICT-bedreigingen

Jaarrekening

De jaarrekening over 2023 kunt u [hier](#) downloaden.

Overige gegevens

Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming

Ingevolge artikel 24 van de statuten van GasTerra staat de winst ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, met inachtneming van de bepaling dat van de voor uitkering beschikbare winst zodanige bedragen worden gereserveerd als de Raad van Commissarissen bepaalt.

Achtergrondinformatie

Over dit verslag

De hoofddoelstelling van dit jaarverslag is het informeren van stakeholders (belanghebbenden) over de visie en activiteiten van GasTerra.

Verslagleggingscriteria

De financiële, operationele en maatschappelijke informatie is verwerkt in een geïntegreerd verslag.

- De financiële verantwoording is in overeenstemming met bepalingen van Titel 9, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- Bij de niet-financiële verantwoording wordt vanwege de sterk afgebouwde activiteiten van GasTerra nog slechts in beperkte mate gebruik gemaakt van de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI).

Naast de [jaarrekening](#) (Hoofdstuk 6) en de [gecombineerde controleverklaring](#) (Hoofdstuk 7) omvat het GasTerra Jaarverslag 2023 de volgende informatie:

Het GasTerra Bestuursverslag, dat is opgenomen in het voorwoord, hoofdstuk 1, 2, 3, 4, 5 en 8;

Het Verslag van de Raad van Commissarissen, dat is opgenomen als onderdeel van hoofdstuk 4;

De overige gegevens in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Samenvattend baseert GasTerra de verslaglegging over de niet financiële informatie vanaf dit jaar op de volgende criteria:

- Wettelijk verplichte informatie;
- Informatie die rechtstreeks op GasTerra betrekking heeft;
- Additionele informatie die naar het oordeel van GasTerra belangrijk is voor het vormen van een juist en volledig beeld van onze onderneming.

Reikwijdte

De reikwijdte van het jaarverslag is GasTerra B.V. gevestigd te Groningen. Dit jaarverslag heeft betrekking op het kalenderjaar 2023. Het verslag over het kalenderjaar 2022 is vastgesteld en gepubliceerd op 16 februari 2023.

Transparantie

Wij vinden het belangrijk transparant te zijn over onze activiteiten. Daarom streven wij er als niet-beursgenoteerde onderneming naar om zoveel als mogelijk de best practices uit de Corporate Governance Code te hanteren.

Verslaggevingsprincipes

Ziekteverzuim (in procenten)	Het aantal verzuimde kalenderdagen (inclusief weekenden) in de observatieperiode, gedeeld door de personeelsomvang (in voltijdequivalenten), vermenigvuldigd met het aantal kalenderdagen in de observatieperiode.
Gemiddelde verzuimfrequentie	Het gemiddelde aantal keren dat een medewerker zich ziek meldt per jaar.
Ongevallen met verzuim	Een ongeval waarbij betrokkene niet binnen 24 uur het werk heeft hervat en waarvoor geen vervangend werk geregeld kon worden. Het oordeel van de Bedrijfsarts is uiteindelijk bepalend of er sprake is van een ongeval met verzuim.
Duurzame inzetbaarheid	Wij focussen ons bij het bewaken en meten van deze indicator op opleiding, training en coaching bij een externe coach of opleider. Van medewerkers die in dit kader een traject volgen, wordt de tijdsbesteding vastgelegd. We delen alle activiteiten door het aantal medewerkers op 31 december. Medewerkers die meerdere opleidingen hebben gevolgd tellen 1 x mee als medewerker die investeert in duurzame inzetbaarheid.
Jaarlijkse compensatie ratio	Het jaarsalaris van de hoogste betaalde functionaris (inclusief vakantiegeld, 13e maand en targetuitkering) gedeeld door de mediaan van alle medewerkers (inclusief vakantiegeld en 13e maand)
Gasverbruik	Het gasverbruik van het kantoorpand van GasTerra aan de Stationsweg in Groningen conform de eindafrekening van de energieleverancier.
Elektriciteit	Het elektriciteitsverbruik van het kantoorpand van GasTerra aan de Stationsweg in Groningen conform de eindafrekening van de energieleverancier.
Waterverbruik	Het waterverbruik van het kantoorpand van GasTerra aan de Stationsweg in Groningen conform de eindafrekening van het waterbedrijf.
Papierverbruik	Het papierverbruik conform de tellerstanden van de leverancier van de kopieerapparaten.
CO2-compensatie	Verkleining van de voetafdruk in tonnen CO2 door te investeren in programma's die een bijdrage leveren aan het verminderen van CO2-emissies.

Feiten en cijfers

Personeelontwikkelingen

Op 31 december 2023 waren er 106 medewerkers in dienst van GasTerra., samen goed voor 100 fte. In 2023 zijn 4 medewerkers (9,4%) en 2 medewerkers in dienst gekomen. Het medewerkers-bestand bestaat uit 75 mannen en 31 vrouwen. Daarvan is één medewerker jonger dan 30 jaar. 42 mannen en 15 vrouwen zijn 30-50 jaar en 33 mannen en 15 vrouwen zijn ouder dan 50 jaar. De gemiddelde leeftijd is 48 jaar.

De in 2023 vertrokken medewerkers waren 3 vrouwen en 1 man. De ingestroomde medewerkers zijn een man en een vrouw.

Naast de eigen medewerkers huurt GasTerra ook externe medewerkers in. Deze medewerkers zijn met name werkzaam op de ICT-afdeling en de facilitaire afdeling. Het gaat in totaal om 47 medewerkers.

GasTerra heeft van oudsher laag ziekteverzuim (<2,5 procent). Helaas is in navolging van 2022 ook in 2023 het ziektepercentage hoger uitgevallen, grotendeels veroorzaakt door een aantal niet-werk gerelateerde langdurig zieken.

GasTerra heeft een eigen cao en een groot deel van het personeel is lid van de bedrijfspvbond VPG². GasTerra is samen met N.V. Nederlandse Gasunie aangesloten bij de Stichting Pensioenfonds Gasunie. De medewerkers van GasTerra hebben een pensioenregeling die hier is ondergebracht. Een toelichting op deze regeling is opgenomen in de jaarrekening.

	2023	2022
Fte (ultimo jaar)	100,1	101,0
Aantal eigen medewerkers (ultimo jaar)	106 (75 mannen, 31 vrouwen)	108 (75 mannen, 33 vrouwen)
Arbeidscontract bepaalde tijd (ultimo jaar)	6	5
Arbeidscontract onbepaalde tijd (ultimo jaar)	100	103
Medewerkers onder cao (ultimo jaar)	91	92
Participatiewet (ultimo jaar)	0	1
Detacheringen (ultimo jaar)	0	0
Stagiaires (ultimo jaar)	0	2
Organisatiegraad	>80%	>80%
Uitstroom	4	11
Instroom	2	2
Jaarlijkse compensatie ratio	3,61	3,97
Ziekteverzuim	3,53	2,98
Gemiddelde verzuimfrequentie	1,01	0,99
Ongevallen met verzuim	0	0

GasTerra's voetafdruk

GasTerra heeft door de aard van zijn activiteiten een beperkte voetafdruk. Waar mogelijk proberen we die nog verder te minimaliseren om de belasting op het milieu ten gevolge van onze bedrijfsvoering zo laag mogelijk te houden. De CO₂-uitstoot van het kantoor, de vlieguren en de leaseauto's compenseren we door 'carbon credits' van de [Climate Neutral Group \(CNG\)](#) te kopen. In 2023 heeft GasTerra 92 ton CO₂-equivalenten gecompenseerd (2022: 189 ton) en daarmee bijgedragen aan de investering in hernieuwbare energie (bijv. wind- en zonne-energie), bos (bijv. bosbescherming en herbebossing) en in efficiënte kooktoestel-projecten om deze breed toegankelijk te maken voor huishoudens in Afrika.

	2023	2022
Gasverbruik	45.418 kubieke meter	43.696 kubieke meter
Elektriciteitsverbruik	341.894 kWh	351.590 kWh
WATERverbruik	673 kubieke meter	591 kubieke meter
Papierverbruik	70.000 vellen	63.734 vellen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Onderdeel van de afbouw van onze activiteiten is het terugbrengen van onze budgetten en inspanningen op het terrein van energietransitie, sponsoring en energie-educatie. Voor sponsoring en energie-educatie was 2023 het laatste jaar dat GasTerra structureel aandacht en budget heeft vrijgemaakt.

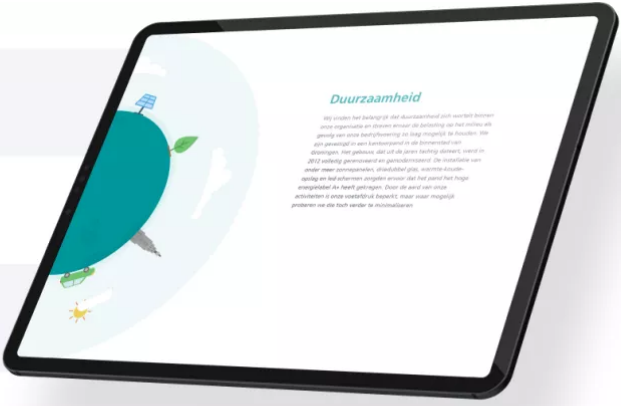
Energietransitie

In 2023 heeft GasTerra vervolg gegeven aan het beleid om innovatie en productiegroei van duurzame gassen, groen gas en waterstof, als vervangers voor aardgas, te ondersteunen. Het meest prominente project was onze financiële bijdrage aan het bouwen van een onderzoeksomgeving gericht op duurzame moleculen op ENTRANCE, de onderzoekslocatie van de Hanze Hogeschool in Groningen. Deze onderzoeksfaciliteit, het REMO-lab (Renewable Molecules-lab), zal in 2024 worden opgeleverd.

Sponsoring

De omvang van onze sponsoringactiviteiten zijn gehalveerd ten opzichte van 2022. GasTerra heeft zich ook afgelopen jaar met name gericht op armoedebestrijding/-beperking en in beperkte mate op sport en cultuur. De GasTerra medewerkers werden betrokken bij de keuze van goede doelen.

2023	2022
 Gasverbruik 45.418 m ³	Gasverbruik 43.696 m ³
 Elektriciteitsverbruik 341.894 kWh	Elektriciteitsverbruik 351.590 kWh
 Waterverbruik 673 m ³	Waterverbruik 591 m ³
 Papierverbruik 70.000 vellen	Papierverbruik 63.734 vellen

Standaarden en normen

Klantgericht, resultaatgericht en verbetergericht zijn de drie kernwaarden van GasTerra. Het zijn deze begrippen die onze medewerkers als uitgangspunt nemen voor hun handelen. Daarbij wordt gewerkt conform een gedragscode, waarin integriteit en respect de leidraad vormen. Nieuwe medewerkers van GasTerra conformeren zich formeel aan de gedragscode aan het begin van hun dienstverband. Ook wordt de gedragscode regelmatig binnen de organisatie onder de aandacht gebracht. GasTerra heeft procedures geïmplementeerd en specifieke instructies voor medewerkers opgesteld om aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming te voldoen.

Een interne auditor licht op gezette tijden de afdelingen door om na te gaan of ze zich aan alle procedures en regels houden. De resultaten van de audits worden met de directie en de accountant doorgesproken, alsmede met de Audit Commissie. Indien gewenst of nodig worden gedragsregels en -procedures aangepast of aangevuld. In 2023 zijn geen overtredingen van de gedragscode en/of aanvullende procedures gemeld.

GasTerra heeft twee vertrouwenspersonen aangesteld van wie één voor ongewenste intimiteiten. Daarnaast is er een klachtenprocedure en een klokkenluidersregeling. Wanneer medewerkers bezwaren of klachten hebben of misstanden constateren waarvoor de oplossing niet kan worden gevonden bij collega's en leidinggevenden, kunnen ze hier gebruik van maken. In 2023 zijn geen misstanden of gevallen van discriminatie gemeld, heeft niemand een klacht ingediend bij de klachtencommissie en is geen gebruik gemaakt van de klokkenluidersregeling.

Begrippenlijst

B

Balanceren

Het in evenwicht houden van de gasstromen in het gastransportnet.

C

CO₂

CO₂ is een scheikundige afkorting voor koolstofdioxide. CO₂ is een broeikasgas dat warmte in de atmosfeer vasthoudt waardoor de temperatuur van de aarde stijgt (het broeikaseffect). CO₂ komt vrij bij de verbranding van biomassa zoals hout en plantenafval en fossiele brandstoffen: olie, gas en kolen. Bij de verbranding van aardgas komt veel minder CO₂ vrij dan bij de verbranding van olie en kolen: 30 procent minder CO₂ vrij ten opzichte van olie; en zelfs 50 procent minder CO₂ ten opzichte van steenkool.

G

G-Gas

Groningen-gas, aardgas dat uit het grote Nederlandse gasveld in de provincie Groningen wordt gewonnen. G-gas is een laagcalorisch gas (L-gas).

Gasjaar

Een gasjaar loopt van 1 oktober tot 1 oktober.

Governance

De wijze van bestuur en toezicht.

GRI

Global Reporting Initiative, wereldwijde richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving.

Groen gas

Biogas met de kwaliteit en de verbrandingseigenschappen van aardgas.

H

H-gas

Hoogcalorisch aardgas, ofwel gas met een hoge calorische waarde. Dit gas bevat relatief veel hogere koolwaterstoffen en bevat daardoor meer energie dan laagcalorisch gas.

Handelsplaatsen

Virtuele handelsmarkten voor gas.

Hernieuwbare gassen

Gasvormige energiedragers van niet-fossiele oorsprong.

K

Kleineveldenbeleid

Overheidsbeleid gericht op de bevordering van de productie van aardgas uit de kleinere gasvelden in Nederland. Kleine velden zijn andere velden dan het Groningenveld.

L

L-gas

Laagcalorisch aardgas, ofwel gas met een lage calorische waarde. Groningengas, aardgas dat uit het grote Nederlandse gasveld in de provincie Groningen wordt gewonnen, is laagcalorisch gas.

LNG

Liquefied Natural Gas, ook wel vloeibaar aardgas genoemd.

M

MIFID

Markets in Financial Instruments Directive, Europese beleggingsrichtlijn om beleggers en de integriteit van de financiële markten te beschermen, om eerlijke, transparante, efficiënte en geïntegreerde financiële marktwerking te bevorderen en om de Europese beurshandel en beleggingsmarkt verder te harmoniseren.

T

TSO

Transmission System Operator, beheerder van een (landelijk) transportnet.

TTF

Title Transfer Facility, virtuele handelsmarkt voor gas in Nederland.

 Voorgaande jaren

Contact

Uitgave:

GasTerra B.V.

Postbus 477

9700 AL GRONINGEN

Het jaarverslag is online beschikbaar op onze website: <https://jaarverslag2023.gasterra.nl/>

De Engelse vertaling van het jaarverslag is beschikbaar op: <https://jaarverslag2023.gasterra.nl/english-version>

(Engelse vertaling: USP Translations)

De Nederlandse versie is leidend.

Heeft u naar aanleiding van dit jaarverslag vragen of suggesties ter verbetering? Dan kunt u contact opnemen met de Afdeling Communicatie via e-mail of telefoon.

E-mail: communicatie@gasterra.nl

Telefoonnummer: 050-3648 648

Februari 2024

English version

Disclaimer

The Dutch Annual Report was adopted and approved by the General Meeting of Shareholders on 16 February 2024. The translation is for information purposes only and no rights can be derived from its content. In the case of any discrepancies between the English and the Dutch text, the latter will prevail.

The English translation of the Financial Statements can be found [here](#).

The English translation of the annual report can be found [here](#).

Previous annual reports can be found [here](#).

[Read the news on our Annual Report 2023](#)

Gedeponeerde verslag

De gedeponeerde versie van ons jaarverslag 2023 is door de Bestuurder opgemaakt en door de Raad van Commissarissen vastgesteld op 16 februari 2024. Deze officiële versie is leidend en kunt u [hier](#) downloaden.